

Левъ Толстой.

(Кратки биографични бѣлѣжки — за юноши).

олѣма часть отъ нашитѣ малки и голѣми читатели сж слушали и виждали по христоматиитѣ и други книги името *Левъ Толстой*. Ала на мнозина това скжпо за цѣлото славянство, както и за цѣлото челоуѣчество, име е, може би, непознато, и ние считаме за дългъ да ги запознаемъ съ него накратцѣ, доколкото това позволяватъ страницитѣ на списанието ни, толкозъ повече, че тѣ твърдѣ често ще срѣщатъ това име въ бѣдѣже въ „Картинна Галерия“. Правейки това, ние считаме, че изпълваме още и единъ свой дългъ да почетемъ паметъта на великия русинъ, на великия художникъ-писателъ, който толкова много е писалъ за искусството, на което служи и „Картинна Галерия“.

На 28-й августъ тая година се изпълниха 80 години отъ рождението на — Левъ Толстой.

Между най-виднитѣ руски писатели Левъ Толстой заема съвсѣмъ особно мѣсто; той е не само руски писателъ, а всесвѣтска извѣстность. По всичкитѣ жгли на земното кълбо, кждѣто само живѣятъ образовани хора, името Левъ Толстой е така добръ извѣстно, както сж имената Шекспиръ, Рафаель или Бетховенъ. И всичко, което излиза изъ подъ перото на гениалния писателъ, веднага се прѣвежда на всичкитѣ литературни езици и моментално се разнася по цѣлия свѣтъ и се чете отъ образованитѣ люде у всичкитѣ страни и народи.

За дѣтинскитѣ и юношенскитѣ години на Толстой ние ще говоримъ въ една отъ идущитѣ книжки на „Картинна Галерия“, а сега само ще споменемъ накратцѣ за неговата литературна и обществена дѣйность.

Левъ Толстой е билъ на 24 години, когато (въ 1852 г.) се появила въ печата, въ най-доброто по онуй врѣме списание „*Свѣръменникъ*“, неговото първо произведение „*Историята на моето дѣтство*“. Тая книга е твърдѣ обична на рускитѣ дѣца и юноши и рѣдко ще намѣрите образованъ русинъ, който да не я е прочелъ. Но тя още тогава обърнала общото внимание върху начеващия писателъ, макаръ Толстой грижливо да скривалъ на първо врѣме своето име.

По това врѣме Л. Т. билъ на военна служба въ Кавказъ. Тука той участвувалъ въ походите противъ планинцитѣ — непокорници на руското оржие и нѣколко пѣти влизалъ въ сражения. Отпослѣ той написалъ нѣколко разкази изъ кавказкия животъ, отъ които най-хубавъ се счита голѣмата повѣсть „*Казаци*“.

Въ врѣмето на Севастополската война (1854 — 55) Левъ толстой попада въ Севастополъ и дежури въ едно отъ най-опаснитѣ мѣста — при батареята на 4-я бастионъ. Какво е видѣлъ и прѣживѣлъ тука знаменитиятъ писателъ, ние го знаемъ отъ редъ неговии изящно написани разкази, събрани подъ името „Севастополъ“.

Но най-гениалнитѣ произведения на Левъ Толстой сж неговитѣ два голѣми романа: „Война и Миръ“ и „Анна Каренина“, които сж прѣведени и на бѣлгарски езикъ. Въ „Война и Миръ“ Л. Т. избразява войната съ Наполеона въ 1812 г. и живота на рускитѣ люде въ началото на 19-то столѣтие. Такива романи, каквито е написалъ Л. Т., нѣма нито у единъ народъ, ни на единъ езикъ.

Скоро слѣдъ прѣвземането на Севастополъ Л. Т. излѣзълъ въ оставка и отишълъ да пжтешествува по чуждитѣ страни; а слѣдъ туй се върналъ въ Русия и се заселилъ въ своето имение „Ясна Поляна“. Още въ врѣмето на своята разходка изъ чуждитѣ страни той се интересувалъ отъ училищата и изучвалъ какъ е поставено училищното дѣло у чуждитѣ народи. И ето сега Л. Т. намислилъ да основе собствено училище въ „Ясна Поляна“ и самъ започналъ да обучава въ него. Неговото училище било странно и съвсѣмъ особно даже по понятията на нашето врѣме. Дѣцата въ него сж били съвсѣмъ свободни, никакво принуждение и дисциплина въ него не сжществували.

Увлѣченъ отъ училището, Л. Т. започналъ да издава свое списание, наречено отъ него „Ясна Поляна“; тука се помѣствали статии на самия Л. Т., на други учители, а така сжщо и нѣкои съчинения на ученицитѣ отъ ясно-полянското училище. Като не се ограничава съ ролята на учитель и издател на списание, той самъ съставя азбука за дѣца, — и до днесъ нито единъ отъ съставителитѣ на азбука не е сполучилъ да напише по-добра отъ „Новата азбука на Л. Толстого“. Сжщо така той съставилъ и четире книги за първоначално четене, по които сега се учатъ десетки руски дѣца и юноши.

Много трудно е да се прѣдаде цѣлата разнообразна и широка дѣйность на Л. Т. Съ какво той не се е занимавалъ и съ кого не е билъ?

Въ врѣмето на освобождението на селенитѣ отъ крѣпостничеството (робството) Левъ Толстой е билъ нѣщо като мировий сѣдия — посрѣдникъ, тоестъ, разглеждалъ тѣжбитѣ между селенитѣ и помещицитѣ (богатитѣ землевладѣлци въ Русия), когато селенитѣ купували земи.

Въ 1881 година, когато въ Москва ставало прѣброявание на населението, Толстой зель участие